

Luomu Pohjois-Savossa

Luomu Pohjois-Savossa

A rustic wooden table with various fresh ingredients including mushrooms, berries, and a bowl of soup. The background is a warm, natural setting with wooden textures and greenery.

Vuonna 2019 Pohjois-Savossa oli yhteensä
360 luomutoimijaa.

Kevääseen 2020 mennessä määrä oli kasvanut 382:n,
eli kasvua noin 6%. Uusien toimijoiden lisäksi entisistä
luomutoimijoista 10 oli hakenut luomuvalvontaan
uudella tuotantosuunnalla, kuten luomukeruulla,
alhaisen jalostusasteen tuotannolla tai
koti-eläintuotannolla.

5/2020 loppuun mennessä luomusta luopuviksi on
ilmoittautunut 15 tilaa, mutta osa peltoalasta jää edelleen
aktiivisten luomuviljelijöiden käyttöön.

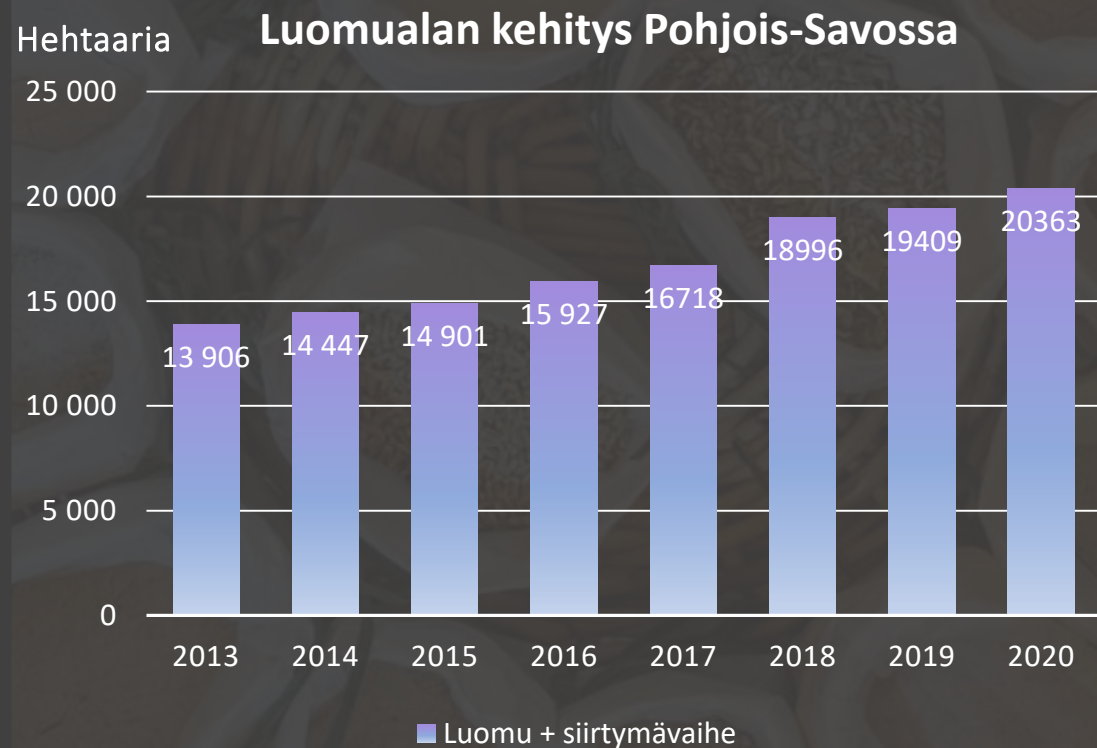

Tyypillistä Pohjois-Savon luomulle

- Tyypillistä emolehmätuotanto.
- Luomunaudanliha- ja maidontuotanto.
- Myös jonkin verran luomusianlihaa, -kananmunia, -lampaanlihaa ja -hunajaa.
- Luomuvihannes- ja kasvinviljelyä vähemmän suhteessa moneen muuhun alueeseen.
- Tyypillisiä luomuun siirtyjiä ovat tällä hetkellä tilat, jotka ovat lopettaneet tavanomaisen kotieläintuotannon ja haluavat jatkaa tuotantoaan luomukasvinviljelynä.

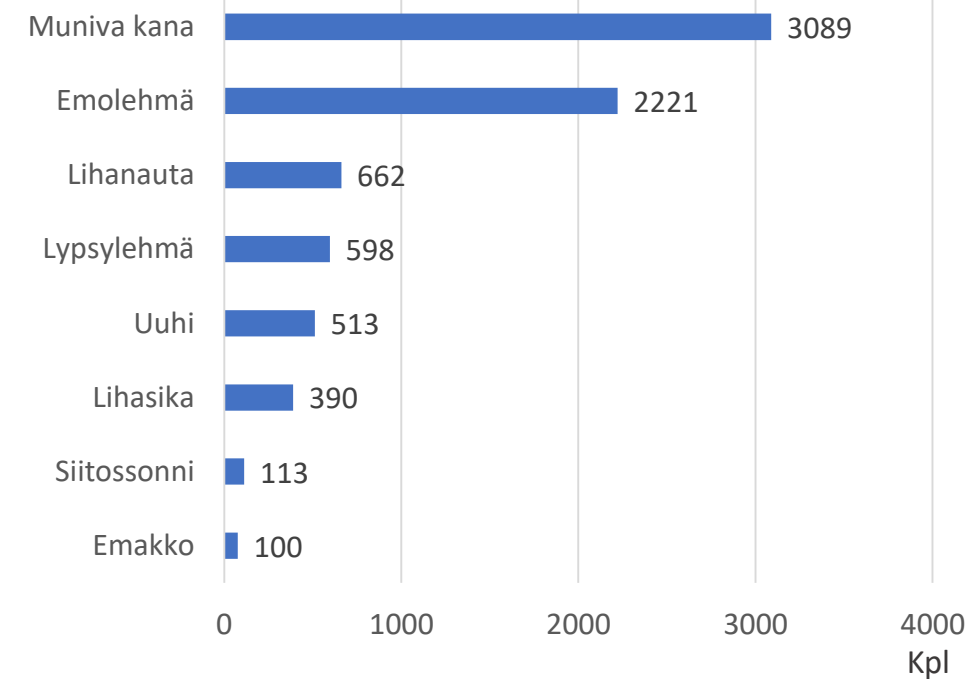

Luomutilojen keskipinta-ala Pohjois-Savossa 53,3 ha.
Valtakunnallinen luomutilojen keskipinta-ala on 60,9 ha
(tavanomaisten tilojen keskipinta-ala noin 49 ha).

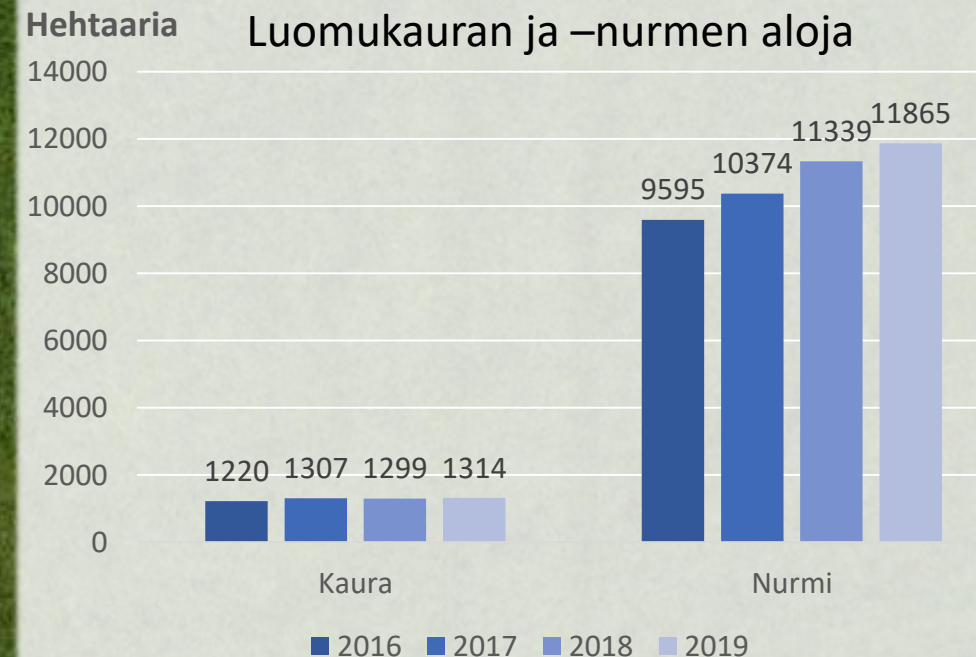
Luomukotieläintilat

- Luomukotieläintiloja yht. 90 kpl (2019)
- 308 luomumehiläispesää

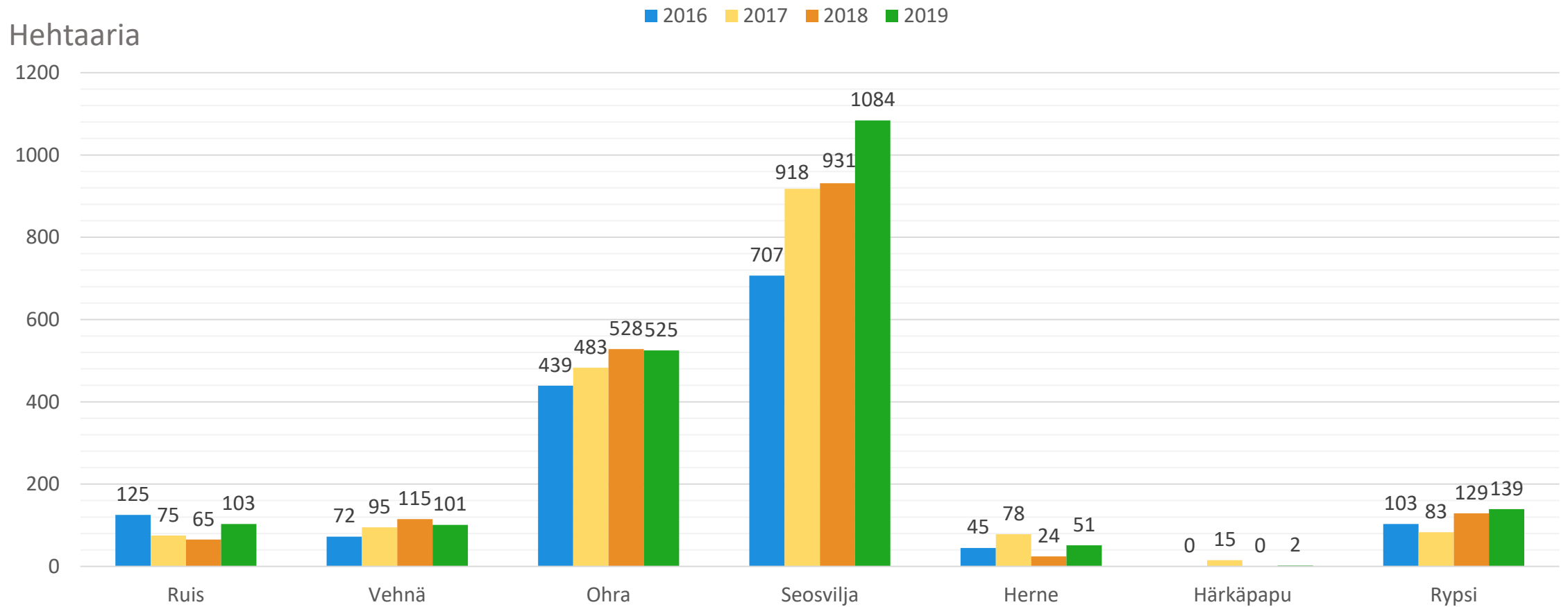

Luomuviljelypeltoala

- Pohjois-Savon peltoalasta 13% luomuviljeltyä.
- Suurin osa luomupeltoalasta nurmea, ala jatkanut kasvuaan tasaisesti.
- Luomukauran viljelymäärä v.2019 1,8 milj. kg.
- Luomuohran viljelymäärä v.2019 1,4 milj. kg.

Luomupeltokasvit Pohjois-Savossa

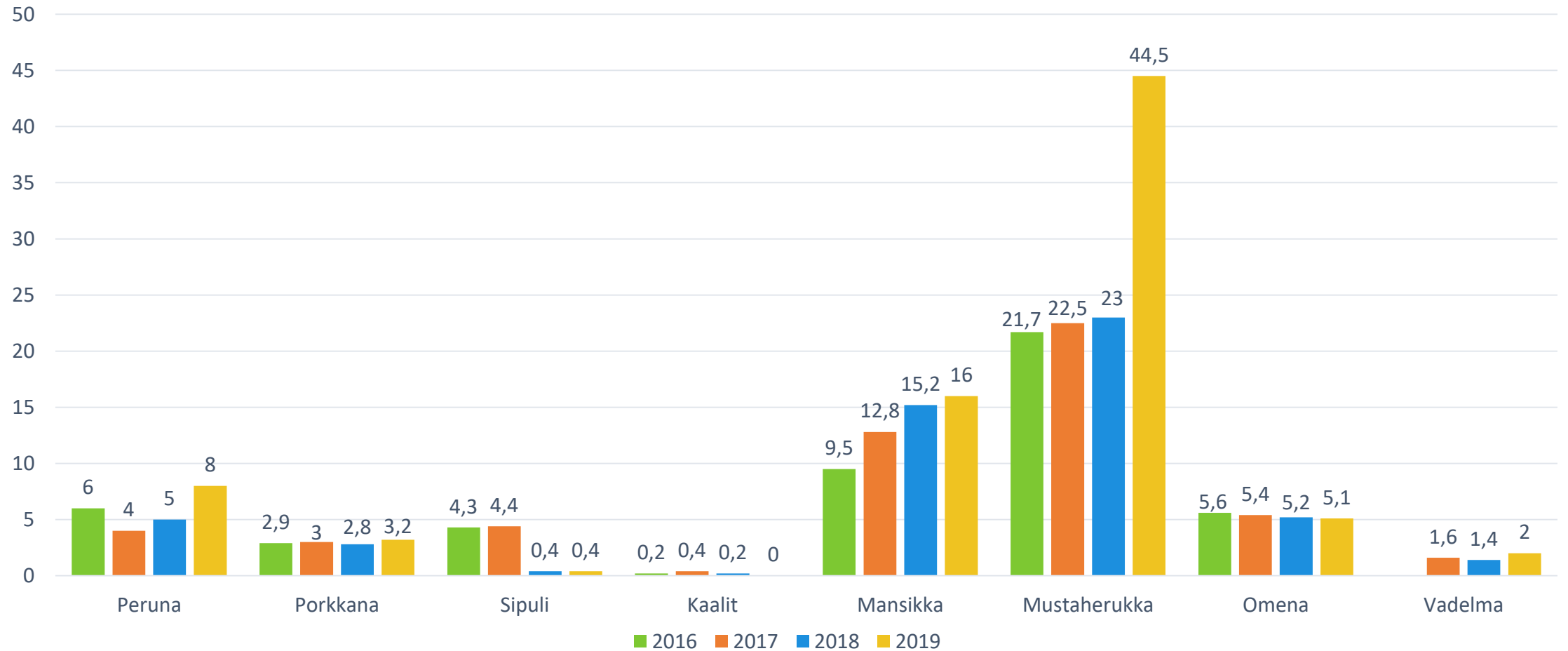

Luomupuutarhatuotanto

- Luomupuutarhakasveista suurin ala on mustaherukalla (44,5 ha), tuotantoala liki tuplaantui edellisestä vuodesta 23 ha --> 44,5 ha.
- Luomumansikan tuotantoala on ollut tasaisessa kasvussa.
- Luomusipulin tuotanto huomattavasti vähentynyt.

Luomupuutarhatuotanto Pohjois-Savossa

Hehtaaria

Luomukeruualueet

- Suomessa on noin 4,6 milj. hehtaaria sertifioitua luomukeruualaa.
- Pohjois-Savossa sertifioitua luomukeruualaa on 47 hehtaaria.

Hiekkalan tila

- 1870-luvulta peräisin oleva sukutila Kuopion Jänneiemessä. Tila ollut nykyisellä omistajallaan 1995 lähtien, siirtynyt luomutuotantoon 1996.
- EU-alueen pohjoisin hedelmätila.
- Omenan- ja päärynäviljelyä vuodesta 2010 lähtien.
- Viljelyalaa 5 ha.
- Pelloilla kasvaa n. 2000 omena- ja 500 päärynäpuuta.
- Luomuhedelmäviljely Suomen sääolosuhteissa haasteellista, venäläiset lajikkeet osoittautuneet sopiviksi.
- Omenalajikkeet Orlovim, Solnyshko, Slava Popediteljam ja Särsö. Päärynälajikkeet Lada- ja Tshizhovskaja.
- Tuorehedelmien lisäksi vuodesta 2019 alkaen luomuhedelmäjalosteiden valmistusta: omenahillo, omena- ja päärynätyrnihillo sekä omenapäärynäsiirappi. Hillojen hedelmäpitoisuus 63-70 %, yhden siirappikilon valmistukseen käytetään lähes 4 kg omenaa ja päärynää.
- Jalosteita saatavilla mm. Kuopion K-Supermarketeista, tilauksesta tuotteita saa kaikkiin Suomen K-kauppoihin.

Lähde: www.hiekkalan.fi

Voutilan tila

- Sijaitsee Kaavin Kotakylällä.
- Tila aloittanut toimintansa jo vuonna 1815.
- Karja ja pellot luomutuotannossa.
- Päätuotantosuunta emolehmätuotanto.
- Rodut: Charolainen, Aberdeen Angus, Simmental ja Hereford.
- Karja laiduntaa koko kesän kauniissa Pohjois-Savon peltomaisemissa ja talven vapaana pihatoissa. Karja kuuluu emolehmätarkkailuun.
- Luomunaudanlihan suoramyynä aloitettu 2018.
- Tuotteita saatavilla Kaavin K-Market Timantista, tilan verkkokaupasta (toimitusalueena koko Suomi) sekä noudettuna tilalta.
- Tilan Street food-koju vierailee erilaisissa tapahtumissa, kojulta saa mm. Black Angus luomuburgereita, hodareita ja makkaroita.

Lähde: www.voutilantila.fi

Luomun käyttö ammattikeittiöissä

- Pohjois-Savossa luomua käyttäviä yrityksiä on 11 kpl, joilla on 26 toimipaikkaa
- Luomun osuus käytetyistä elintarvikkeista on keskimäärin n. 15 % (kiloista).
- Toimipaikoista yksi on ohjelman portaalla 1, viisi on portaalla 2 , viisi on portaalla 3, kaksitoista on portaalla 4 ja kolme on portaalla 5.
(Portaita ohjelmassa kaikkiaan kuusi)

Lähde: Portaat luomuun-ohjelma/EkoCentria

Paikallisten luomutuotteiden ostopaikat

- Vähittäiskaupat
- Facebookin REKO-renkaat tai ruokapiirit
- Luomutuottajat
- Luomumyymälät:
 - Topin maatilamyymälä Muuruvedellä ja Kuopion kauppahallissa
 - Laitilanmäen luomutila Siilinjärvellä
 - Vanhamäen hyvinvointikeskus Suonenjoella
- Savo-Karjalan Lihan lihanmyyntipisteet:
 - Pitkälahden ABC
 - Kuopion kauppahalli

Luomulihan merkitystä pitäisi korostaa. Luomutuotettu liha ei jätä samanlaista hiilijalanjälkeä kuin tehotuotettu, etenkin naudanhassu. Luomusikaa on todella vaikeaa löytää.

Topin luomumyymälä Muuruvedellä on alueemme ylpeys. Myös kauppahallin myyntipiste.

Lähituotannon luomutuotteet voisivat olla paremmin esillä esim. samanlaisen hyvin erottuvan merkinnän tai kyltin kanssa niin, että ne olisi helppo erottaa muista. Myös jollakin tapaa voisi antaa kasvot tuottajalle ja tuoda näin lähemmäksi kuluttajaa. Tiedot lyhyesti tilasta ja sen ihmisistä kuvan kera, tms. Tämä voisi olla helppo toteuttaa isommissa marketeissa ja varmasti kiinnittäisi huomion. Kauppahallissa saa henkilökohtaisempaa palvelua ja myyjät osaavat kertoa myytävistä tuotteista ihan kaiken!

Jotkin luomutuotteet saisivat olla halvempia, vaikka kyllä minä ymmärrän sen, että luomuna tekeminen on kalliimpaa.

Jos enemmän saisi paikallisia luomutuottajia tietoon ja kauppoihin esittelemään tuotteita.

Ostan kyllä luomua ja paikallisia muutenkin, vaikkei olisi luomu. Voisi paremmin merkitä kaupassa jotenkin hyllyyn, kun ei niitä välttämättä muuten hoksaa sieltä.

Paikallisten kommentteja luomusta

Ostan sitä luomua, mitä kaupasta on helposti saatavana. Jos siellä olisi helpommin pohjoissavolaista luomua, niin ostaisin sitä. Toki laadun on oltava hyvä. Aika ja mielenkiinto ei riitä ostelemaan tuotteita monista eri paikoista. Omasta takaa tulee jo luomuliha, mansikat, omenat ja hunaja. Kaupasta ostan aina luomumaitoa.

Enemmän markkinointia. Moni ei edes tiedä Rekosta.

LUOMU on parasta ruokaa. Toivottavasti sen käyttö lisääntyy sekä kodeissa että ravintoloissa. Luomuvalmisruokaa saisi olla enemmän. Sekä gluteenittomia ja maidottomia kotimaisia luomutuotteita toivottavasti tulee lisää.

Tulevaisuuden näkymät

- Luomutilojen määrä Pohjois-Savossa kasvussa; keväällä 2020 yhteensä 33 uutta toimijaa liittyi luomuvalvontaan.
- Kuluttajien kiinnostus luomua kohtaan on kasvanut ja kasvaa edelleen.
- Luomutuotanto kiinnostaa viljelijöitä ja tukipolitiikka kannustaa siihen.
- Uudet tuotantosuunnat; luomukeruu, alhaisen jalostusasteen tuotanto ja kotieläintuotanto. (Ely-keskus)
- Maltillinen kasvu markkinaehtoisesti on toivottavaa.
- Takaiskuna Liperin myllyn palaminen ja tieto, ettei yrittäjä jatka toimintaa. Mylly ollut alueella merkittävä luomuviljan ostaja.
- Jalostava teollisuus, pienimuotoisenakin, on tarpeen. (MTK Sirpa Lintunen)

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

EkoCentria
SAVON AMMATTIOPISTO

- Tiedot koonnut: Susanna Vartiainen
- Kuvat: European Region of Gastronomy Kuopio Region 2020-21-hankkeen videolta "Savonian secret"
- Video katsottavissa: [Savonian secret](#)
- Lähteet: [Ruokavirasto](#), [Luke](#), [Ely-keskus](#), [EkoCentria](#)
- Lisätietoja: Pirkko Tuominen, luomuasiantuntija, ProAgria p. 0400 124 976, [pirkko.tuominen\(at\)proagria.fi](mailto:pirkko.tuominen(at)proagria.fi)
- Kuvat: Savolaisuus on makuasia -hanke/Savonia amk